

วิกฤติเศรษฐกิจปี ๒๕๔๐ เกิดจากความเหลื่อมล้ำของระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ปลดปล่อย ความโลภและความฉ้อฉลออกมาทำงานได้ง่ายดาย

[ชีวิตที่พอเพียง](#) 2969a. เรียนรู้จากวิกฤติ [เศรษฐกิจ](#) ปี ๒๕๔๐

บทความเรื่อง [Learning the lessons of the 1997 crash](#) ใน นสพ. บางกอกโพสต์ฉบับวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ กระตุ้นให้ผมเขียนบันทึกนี้

วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เป็นวันครบรอบ ๒๐ ปี ของ [วิกฤติเศรษฐกิจ](#) ที่เรียกกันว่า “ [วิกฤติต้มยำกุ้ง](#) ” นสพ. บางกอกโพสต์จึงลงบทความขนาดยาว วิเคราะห์สาเหตุของวิกฤติเศรษฐกิจครั้งนั้น ใครอยากรู้ว่าเขา วิเคราะห์หัวอย่างไรอ่านเอาเองนะครับ ผมจะเล่าประสบการณ์ส่วนตัวประกอบ ว่าความบ้าคลั่งกำไรค่าที่ดิน และบ้านจัดสรรมันแรงแค่ไหน

ผมมีที่ดิน ๕๔ ตารางวา พร้อมบ้านไม้ ๑ หลัง อยู่ที่บ้านขุนนนท์ ซอยตำรวจดับเพลิง เข้าไปจนสุดซอย ที่เวลานี้ลูกชายเป็นเจ้าของ เป็นบ้านและ [สำนักติโลปะ](#) ช่วงราวๆ ปี ๒๕๓๘ ศ. นพ. สมพร บุษราทิจ ซึ่งเป็นอาของผม และมีบ้านอยู่แถวนั้น ส่งข่าวมาบอกผมว่า มีคนติดต่อขอซื้อบ้านและที่ดิน เขาจะให้ราคา ๑๕ ล้านบาท ผมเฉยๆ ไม่ได้อยากได้เงิน

ตอนนั้นบ้านติดกันกับบ้านลูกชาย ที่ดินขนาดเท่าๆ กัน และมีบ้านไม้ใหญ่ปลูกเต็มที่ดินบอกขายลูกชาย ราคา ๓.๖ ล้านบาท คิดเอาก็แล้วกันว่า ราคาที่ดินเมื่อ ๒๒ ปีก่อนมันถูกปั่นราคาแค่ไหน

ช่วงปี ๒๕๓๕ ผมยังทำงานอยู่ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์หาดใหญ่ แต่มาเรียน วปอ. เห็นเพื่อนนักเรียน วปอ. เขาชอบขบขันเรื่องการลงทุนเป็นประจำ หลังจากเกิดวิกฤติต้มยำกุ้งแล้ว วันหนึ่งผมพบเพื่อน ปรอ. ๕ ที่เรียนด้วยกันและเพื่อนักธุรกิจ เขาเล่าว่าตอนนั้นเขาเนื้อหอมมาก ธนาคารโทรศัพท์มาหาอยู่บ่อยๆ “มาเอาเงินกู้สัก ๒๐๐ ล้าน เอาไปซื้อที่ดินเก็งกำไรดีไหมครับ” โชคดีที่เขาไม่โลภกู้เอามาซื้อที่ดินตามข้อเสนอของธนาคารที่มีเงินล้าน

ทันใดที่รัฐบาลไทยประกาศให้เงินบาทลอยตัว อัตราแลกเปลี่ยนของเงินบาทก็เปลี่ยนจาก ๒๕ บาทต่อดอลลาร์ เป็น ๔๐ บาท และไปชนเพดานที่ ๕๓ บาท ผมเขียนจดหมายไปบอกลูกสาวคนโตที่ เป็นหมอพันธ์ และไปเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยอินเดียว่า ที่อินเดียหาโปลิส ด้วยทุนพ่อแม่ ให้ขอทุนช่วยเหลือ จากมหาวิทยาลัย โชคดีที่ได้

ผมถามผู้เชี่ยวชาญด้าน [การเงิน](#) ที่มีคนนับถือทั้งเมือง เมื่อราวๆ ปี ๒๕๔๕ ว่าทำไมตอนที่เศรษฐกิจไทย ก่อตัวลุกลิงอย่างไร้เหตุผล เห็นชัดว่าสภาพที่กำลังเป็นอยู่มันไม่สามารถดำรงอยู่ได้ มันจะต้องแตกเข้าสักวัน ทำไมนักการเงิน ซึ่งเป็นคนเก่งจำนวนมากมายังไม่ตระหนัก

ท่านบอกว่าเป็นเพราะมันหมกมันบังตา ซึ่งผมตีความว่าเป็นหมกแห่งกิเลส

[ความโลภ](#)

ผมจำได้ว่า ช่วงที่คุณบริหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี มีคนออกมาเตือนสติว่าให้ระวัง เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงิน โดนท่านนายกรัฐมนตรีว่าเสียไม่มีขึ้นดี ว่าเป็นการพูดที่บ่อนทำลายชาติ ทำให้เสียบรรยากาศการลงทุนจากต่างชาติ

ผมตีความว่า วิกฤติเศรษฐกิจปี ๒๕๔๐ เกิดจากความหละหลวมของระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ปล่อยให้ ความโลภและความฉ้อฉลออกมาทำงานได้ง่ายดาย ซึ่งเวลานี้มีการพัฒนาระบบกำกับที่เข้มแข็งมาก ผมเคย เป็นกรรมการธนาคารอยู่เกือบสิบปี ได้เห็นความเข้มแข็งของ ระบบกำกับตลาดหุ้น และระบบกำกับการเงิน การธนาคารของธนาคารแห่งประเทศไทย และความเข้มแข็ง ของระบบกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์ ทำให้ผมได้เรียนรู้เรื่องระบบธรรมาภิบาลองค์กร (governance system) บทความในบางกอกโพสต์ที่อ้างถึง ได้เปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจ และการเงิน ก่อนวิกฤติต้มยำกุ้ง กับในปัจจุบันไว้มาก

วิจารณ์ พานิช

๔ ก.ค. ๖๐